

УДК 005.521:338.24

DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V55(2026)-38

Федоренко Т. В., здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент, Миколаївський національний аграрний університет, культорганізатор ВСП «Технологіко-економічний фаховий коледж МНАУ», м. Миколаїв, Україна

ORCID: 0000-0001-5946-9493

e-mail: fedorenkomanyna@ukr.net

Стратегування місцевого економічного розвитку територіальних громад в умовах безпекових викликів та повоєнного відновлення

Анотація. У статті здійснено теоретико-методологічне обґрунтування та розроблено практичні рекомендації щодо стратегування місцевого економічного розвитку (МЕР) територіальних громад в умовах безпрецедентних безпекових викликів. Автором розмежовано поняття «стратегічне планування» та «стратегування», де останнє визначено як динамічний управлінський процес, що базується на принципах адаптивності та результативності. Доведено, що в умовах воєнного стану безпековий імператив стає фундаментальною передумовою економічного відтворення, інтегруючись у всі етапи муніципального менеджменту. Особливу увагу приділено трансформації підходів до управління людським капіталом: запропоновано модель активного менеджменту релокованих ресурсів та економічної інтеграції внутрішньо переміщених осіб (ВПО) як стратегічного активу громади. На прикладі Миколаївської міської територіальної громади проаналізовано еволюцію стратегічних пріоритетів від лінійного зростання до адаптивної моделі відновлення. Визначено пріоритетні напрями вдосконалення стратегування МЕР, зокрема впровадження Agile-підходів, сценарного моделювання, цифровізації моніторингу через платформу DREAM та розбудови інклюзивних партнерств. Сформульовано концепцію моделі «Smart-безпеки», яка поєднує інфраструктурну захищеність із технологічною модернізацією територій за принципом «Build Back Better». Результати дослідження мають практичне значення для органів місцевого самоврядування при розробці стратегій повоєнного відновлення.

Ключові слова: стратегування, територіальна громада, безпековий імператив, результативність, адаптивний менеджмент, релокований людський капітал, внутрішньо переміщені особи, сценарне моделювання, повоєнне відновлення.

Fedorenko T. V., a student of the third (educational and scientific) level of higher education, specialty 073 Management, Mykolaiv National Agrarian University, cultural organizer of the VSP "Technological and Economic Professional College of MNAU", Mykolaiv, Ukraine

Strategizing Local Economic Development of Territorial Communities in the Context of Security Challenges and Post-war Recovery

Abstract. Introduction. The article addresses the critical transformation of the socio-economic space of Ukrainian territorial communities under the influence of unprecedented security challenges caused by full-scale military aggression. It is substantiated that traditional approaches to strategic planning, developed in conditions of relative macroeconomic stability, proved to be insufficiently adaptive to modern threats. The study highlights the necessity of shifting from static planning to dynamic "strategizing" as a continuous management process. The author emphasizes that in the current context, security has evolved from a secondary factor into a fundamental imperative—a "zero stage" for any managerial decision, without which investment planning and sustainable development lose their practical feasibility.

Purpose. The purpose of the article is to provide a theoretical substantiation and develop a methodological toolkit for strategizing the local economic development (LED) of territorial communities under security threats, aimed at ensuring their economic resilience and systemic post-war recovery.

Results. The study differentiates between the concepts of "strategic planning" and "strategizing," defining the latter as an agile management technology that integrates long-term vision with mechanisms for constant adaptation to external shocks. A key focus is placed on the management of relocated human capital. The author proposes a model for the economic integration of Internally Displaced Persons (IDPs), viewing them not as recipients of social aid but as a strategic asset for the community's economic diversification. Using the case of the Mykolaiv city territorial community, the evolution of strategic priorities is analyzed: from the pre-war model of linear growth to an adaptive model of resilient recovery. The research identifies priority directions for improving LED strategizing, including the introduction of scenario-based and risk-oriented modeling (Agile-strategizing), digitalization of monitoring through platforms like DREAM, and the creation of inclusive platforms (Economic Development Councils) for dialogue between authorities, business, and the public.

Conclusions. The study concludes that the modern model of local development must be based on the "Smart Security" concept, which combines infrastructure protection with technological modernization according to the "Build Back Better" principle. It is proven that the success of post-war recovery depends on the ability of local governments to move from reactive crisis management to proactive strategizing focused on building resilient systems. The proposed instruments, such as "rolling

¹Стаття надійшла до редакції: 13.02.2026

Received: 13 February 2026

planning" and risk-oriented modeling, provide communities with the opportunity to not only withstand security threats but also to form a foundation for a qualitative economic leap in the post-war period. Further research should focus on developing quantitative indicators for assessing the economic resilience of communities and exploring mechanisms for insuring military risks within public-private partnerships.

Keywords: *Strategizing, Local Economic Development (LED), Territorial Community, Security Imperative, Resilience, Adaptive Management, Relocated Human Capital, IDPs, Scenario Modeling, Post-war Recovery.*

JEL Classification: *R58; H12; O21*

Постановка проблеми. Безпрецедентні безпекові виклики, зумовлені повномасштабною воєнною агресією, спричинили радикальну трансформацію соціально-економічного простору територіальних громад. Це загострило системні проблеми деградації виробничого потенціалу, масштабної втрати людського капіталу, руйнації критичної інфраструктури та різкого зниження інвестиційної привабливості територій. У таких екстремальних умовах саме територіальні громади трансформуються у ключових суб'єктів економічної стабілізації та формування передумов довгострокової відбудови.

Водночас традиційні підходи до стратегування місцевого економічного розвитку (МЕР), сформовані у період відносної макроекономічної стабільності, виявляються релевантними лише частково. Вони демонструють низьку адаптивність до сучасних багатовимірних загроз, що поєднують у собі воєнні, фінансові, інституційні та демографічні ризики. Деструкція виробничо-логістичних ланцюгів, масова вимушена міграція населення та релокація бізнесу зумовили глибокий дисонанс між чинними стратегічними документами громад і новими соціально-економічними реаліями.

Відсутність чітко структурованої управлінської моделі, орієнтованої на специфічні виклики воєнного та повоєнного періодів, суттєво обмежує можливості залучення міжнародного капіталу та ефективну мобілізацію внутрішнього потенціалу територій. Відтак, постає об'єктивна потреба у переосмисленні методології стратегування МЕР, де безпековий імператив виступає базисною умовою формування резильєнтної економічної системи. На сучасному етапі більшість громад відчувають гострий дефіцит інструментарію адаптивного менеджменту, здатного синергетично поєднувати заходи цивільного захисту з процесами економічного відродження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання стратегічного планування та економічного розвитку територіальних громад перебувають у центрі уваги багатьох вітчизняних науковців. Фундаментальні методичні засади формування стратегій розвитку громад закладені у працях П. О. Саєнка [10], А. Ф. Ткачука, В. С. Колтуна та Н. М. Гринчук [3], де основний акцент зроблено на інклюзивності та системності планування.

З початком повномасштабного вторгнення вектор наукових пошуків змістився у бік адаптації громад до екстремальних умов. Зокрема, О. В. Шевченко [1] досліджує виклики та можливості післявоєнної відбудови, акцентуючи увагу на необхідності

швидкого реагування на зміну безпекового ландшафту. Питання прискорення соціально-економічного розвитку в умовах війни та в повоєнний період висвітлені у роботах Л. Г. Богущ [4], яка обґрунтовує пріоритети структурної перебудови економіки.

Особливе місце в сучасних дослідженнях посідає проблема інституційної спроможності громад. І. В. Сінкевич та І. С. Сторонянська [6; 9] детально аналізують рівень готовності місцевих органів влади до виконання нових функцій та пропонують напрями посилення їхнього ресурсного потенціалу. Водночас В. В. Бакуменко та В. С. Куйбіда [8] фокусують увагу на механізмах адаптації стратегічного планування до умов воєнного стану, розглядаючи стратегію як гнучкий інструмент кризового менеджменту.

Ризикоорієнтований аспект стратегування в умовах невизначеності ґрунтовно досліджено Н. В. Нижегородовою [7], що має критичне значення для територій з високим рівнем безпекових загроз. У свою чергу, М. В. Черкашина [2] та О. В. Євсюкова [11] наголошують на необхідності інтеграції Цілей сталого розвитку в процеси відновлення, забезпечуючи баланс між швидкою відбудовою та довгостроковими екологічними й соціальними стандартами. А. Р. Дуб [5] доповнює ці дослідження аналізом актуальних тенденцій в економіці громад, пропонуючи підходи до стратегування, що враховують специфіку воєнного часу.

Попри наявність вагомих напрацювань, залишається потреба у поглибленні досліджень щодо інтегрованого інструментарію менеджменту, який би дозволяв поєднувати безпековий імператив із практичними аспектами залучення інвестицій та релокації бізнесу в межах єдиної моделі стратегування МЕР. Саме цей аспект і зумовлює вибір напряму нашого дослідження.

Формулювання цілей дослідження. Метою статті є теоретичне обґрунтування та розробка методичного інструментарію стратегування місцевого економічного розвитку територіальних громад в умовах безпекових загроз, спрямованого на забезпечення їхньої економічної стійкості та системне повоєнне відновлення.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасній системі публічного менеджменту стратегічне проектування розвитку територій постає фундаментальним механізмом, що забезпечує конструювання прогностичної візії, гармонізацію запитів ключових груп інтересів та оптимізацію розподілу дефіцитних ресурсів.

В умовах повоєнної реконструкції України значущість стратегічного планування радикально зростає: якість розроблених муніципальних стратегій детермінує не лише темпи відновлення інфраструктури, а й успішність імплементації нової архітектури локального розвитку, що базується на принципах економічної резильєнтності, соціальної інклюзії та дотриманні євроінтеграційних стандартів адміністрування [12].

Відповідно до рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, моніторингу та оцінювання стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерство розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265, стратегування місцевого економічного розвитку розглядається не як формальне укладання стратегічного документа, а як безперервний, циклічний процес управлінської діяльності [13]. Такий процес спрямований на забезпечення сталого економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності територіальної громади та формування належного рівня якості життя її мешканців.

Стратегування МЕР передбачає системне узгодження цілей розвитку з наявними ресурсами, інституційними можливостями та зовнішнім середовищем. Ключовою метою стратегування є трансформація підходів до управління розвитком територій — від переважно реактивних моделей, орієнтованих на ситуативне реагування на виклики, до проактивного управління, заснованого на довгостроковому баченні розвитку, ефективному використанні внутрішнього потенціалу громади та активному залученні зовнішніх інвестиційних ресурсів.

У сучасних дослідженнях дедалі чіткіше простежується розмежування понять стратегічне планування та стратегування. Стратегічне планування традиційно асоціюється з розробленням формалізованого документа, що фіксує цілі, пріоритети та заходи розвитку на визначений період. Воно має переважно лінійний характер і зорієнтоване на відносно стабільні зовнішні умови [3; 8].

Натомість стратегування місцевого економічного розвитку розглядається як динамічний, безперервний процес управління змінами, що поєднує стратегічне бачення з механізмами постійної адаптації до трансформацій зовнішнього середовища. На відміну від планування, стратегування передбачає регулярний перегляд цілей і інструментів розвитку, інтеграцію безпекових, соціальних та інституційних факторів, а також активне використання механізмів моніторингу й оцінювання результативності [12]. Таким чином, стратегування виступає не стільки інструментом прогнозування, скільки управлінською рамкою забезпечення стійкості та резильєнтності територіальних громад.

Варто зауважити, що стратегування МЕР ґрунтується на багатосуб'єктній взаємодії, у межах якої кожен учасник виконує специфічну функцію. Органи місцевого самоврядування виступають інституційним ядром стратегічного процесу, забезпечуючи формування стратегічного бачення, координацію дій, нормативно-правову підтримку та узгодження стратегічних пріоритетів із регіональною та державною політикою.

Бізнес-сектор відіграє ключову роль як носій інвестиційного, інноваційного та підприємницького потенціалу громади. Його залучення до стратегування дозволяє підвищити практичну реалізованість стратегій, орієнтувати їх на створення доданої вартості, розвиток локальних виробничих ланцюгів і формування нових робочих місць.

Громадськість, у свою чергу, забезпечує соціальну легітимність стратегічних рішень, репрезентує інтереси різних соціальних груп та сприяє формуванню суспільної довіри до процесів стратегування. Участь громадян і громадських організацій підвищує якість стратегічних рішень, знижує ризики конфліктності та сприяє зміцненню соціального капіталу громади [13].

Ефективність стратегування МЕР у стратегічному вимірі безпосередньо залежить від дотримання його методологічного фундаменту — системи базових принципів, що визначають логіку координації ресурсів та узгодження інтересів усіх суб'єктів локальної економіки:

- принцип комплексності передбачає інтеграцію економічних, соціальних, просторових, інфраструктурних та безпекових аспектів розвитку в єдину стратегічну систему. Місцевий економічний розвиток розглядається не ізольовано, а у взаємозв'язку з якістю життя населення, станом інфраструктури та рівнем інституційної спроможності громади;

- принцип партнерства ґрунтується на кооперації органів влади, бізнесу, громадянського суспільства та зовнішніх стейкхолдерів. Саме партнерський підхід дозволяє мобілізувати ресурси, компенсувати інституційні обмеження громад і забезпечити синергію зусиль у реалізації стратегічних пріоритетів;

- принцип сталого розвитку орієнтує стратегування на досягнення балансу між економічною ефективністю, соціальною справедливістю та екологічною безпекою. У контексті повоєнного відновлення він набуває особливого значення, оскільки передбачає не лише відбудову, а й структурну модернізацію місцевої економіки;

- принцип адаптивності відображає здатність стратегічної системи реагувати на непередбачувані виклики, зокрема безпекові загрози, демографічні зміни та економічну турбулентність. Адаптивне стратегування базується на гнучких інструментах управління, сценарному підході та постійному

коригуванні стратегічних рішень відповідно до змін зовнішнього середовища.

Безпекові виклики спровокували наймасштабніші в історії України демографічні зрушення, які докорінно змінили ландшафт локальних ринків праці. У контексті стратегування МЕР роботу з внутрішньо переміщеними особами (ВПО) слід розглядати не просто як виконання соціальної функції держави, а як активний менеджмент релокованого людського капіталу.

Для громад-реципієнтів значний приплив населення формує унікальний інтелектуальний та професійний резерв. Ефективна управлінська модель у цьому напрямі має базуватися на:

- інвентаризація компетенцій передбачає створення цифрових профілів професійних навичок ВПО для їхньої швидкої адаптації до потреб місцевого бізнесу;
- стимулювання самозайнятості включає розробку муніципальних програм підтримки мікропідприємництва серед переміщених осіб, що дозволяє перетворити їх із отримувачів соціальної допомоги на активних платників податків;
- синергія з релокованим бізнесом полягає у формуванні «екосистемного зв'язку», за якого релоковані підприємства отримують доступ до свого кадрового ресурсу (колишніх працівників-ВПО) за підтримки муніципальної інфраструктури.

Таким чином, у системі стратегування МЕР людський капітал ВПО стає стратегічним активом. Замість пасивного адміністрування соціальних виплат, менеджмент громади має впроваджувати

інструменти професійної інтеграції та коворкінгу, що дозволяє диверсифікувати структуру місцевої економіки та створити нові точки зростання у високотехнологічних і креативних індустріях. Такий підхід забезпечує перехід від «гуманітарного реагування» до «економічного відтворення», що є критично важливим для повоєнної стійкості територіальних громад.

З метою конкретизації теоретичних положень стратегування місцевого економічного розвитку в умовах безпекових викликів доцільно звернутися до практичного виміру. Аналіз трансформації стратегічних пріоритетів на прикладі Миколаївської міської територіальної громади дозволяє простежити еволюцію підходів до управління розвитком від довоєнної моделі економічного зростання до адаптивної моделі резильєнтного відновлення (табл. 1).

Представлені дані свідчать, що у повоєнний період стратегування МЕР виходить за межі традиційного планування соціально-економічних показників і трансформується в інтегрований управлінський процес, у якому безпековий чинник, відновлення інфраструктури та розвиток людського капіталу виступають базовими умовами економічної трансформації територіальної громади.

Таким чином, приклад Миколаївської міської громади підтверджує необхідність переорієнтації стратегій місцевого економічного розвитку з лінійної логіки зростання на нелінійну модель адаптивності та стійкості, що відповідає сучасним викликам воєнного та повоєнного періодів.

Таблиця 1 Трансформація пріоритетів стратегування місцевого економічного розвитку (на прикладі Миколаївської міської територіальної громади)

№	Параметр	Довоєнний період	Період війни	Повоєнні стратегічні орієнтири
1.	Стратегічний фокус	Економічне зростання та конкурентоспроможність	Забезпечення базової життєздатності	Резильєнтний і сталий розвиток
2.	Економічна структура	Промисловість, логістика, агропереробка	Часткова зупинка та релокація бізнесу	Диверсифікація, МСП, інноваційні сектори
3.	Інвестиційні пріоритети	Приватні інвестиції, держпрограми	Донорська та гуманітарна підтримка	Міжнародна допомога, ППП, відбудовчі фонди
4.	Інфраструктура	Плановий розвиток	Аварійне відновлення критичних об'єктів	Відбудова за принципом "build back better"
5.	Ринок праці	Зайнятість і продуктивність	Втрата робочих місць, ВПО	Повернення людського капіталу, перекваліфікація
6.	Безпековий чинник	Фрагментарний	Домінуючий	Інтегрований у стратегування МЕР

Джерело: сформовано автором

На наш погляд, трансформація системи муніципального менеджменту в умовах безпрецедентних викликів потребує впровадження новітніх інструментів стратегування, які дозволять громадам перейти від стагнації до сталого відновлення. На основі проведеного аналізу пропонуємо такі пріоритетні напрями вдосконалення

процесу стратегування місцевого економічного розвитку:

1. Впровадження сценарного та ризик-орієнтованого підходу. Традиційне лінійне планування має бути замінене багатосценарним моделюванням (оптимістичний, песимістичний та реалістичний сценарії), що враховує динаміку

безпекової ситуації. Ризик-орієнтований підхід передбачає ідентифікацію критичних точок вразливості локальної економіки (енергозалежність, логістичні розриви) та розроблення превентивних заходів мінімізації втрат. Стратегування за принципом «що, якщо?» дозволяє ОМС бути готовими до раптових змін зовнішнього середовища.

2. Регулярний перегляд та динамічна актуалізація стратегій. В умовах воєнного стану стратегія не може бути статичним документом на 7 років. Необхідно впровадити механізм «ковзного планування» із щорічним переглядом стратегічних цілей та оперативних завдань. Це дозволяє оперативно інтегрувати у стратегію нові потреби релокованого бізнесу, зміни у структурі людського капіталу та пріоритети відновлення пошкодженої інфраструктури.

3. Цифровізація моніторингу реалізації стратегічних проєктів. Для забезпечення прозорості та ефективності менеджменту доцільно використовувати цифрові інструменти (дашборди, ГІС-системи, платформи типу DREAM). Це дозволяє в режимі реального часу відстежувати стан виконання інвестиційних проєктів, використання бюджетних та донорських коштів, а також оцінювати досягнення KPI (ключових показників ефективності) стратегії. Цифровізація моніторингу підвищує довіру міжнародних партнерів та спрощує звітування перед громадою.

4. Посилення інклюзивності та партисипації (участі). Удосконалення стратегування потребує розширення кола стейкхолдерів. Важливо залучати до робочих груп не лише місцевий актив, а й представників релокованих підприємств та лідерів думок серед ВПО. Створення постійно діючих Рад економічного розвитку при головах громад забезпечить живий діалог між владою та бізнесом, дозволяючи формувати стратегію «знизу вгору» на основі реальних запитів підприємницького середовища.

5. Конвергенція цілей відновлення, стійкості та конкурентоспроможності. Стратегування має базуватися на принципі синергії: проєкти відбудови не повинні просто повертати громаду до довоєнного стану. Кожне управлінське рішення має одночасно працювати на три вектори:

✓ відновлення (швидка відбудова життєзабезпечення);

✓ резильєнтність (створення безпекових та енергетичних резервів);

✓ конкурентоспроможність (впровадження інноваційних технологій та Smart-спеціалізації).

Запропоновані напрями дозволяють трансформувати стратегування МЕР із бюрократичної процедури на високоефективну управлінську технологію. Впровадження цих інструментів забезпечить територіальним громадам можливість не лише вистояти в умовах безпекових загроз, а й сформувати фундамент для якісного економічного стрибка у повоєнний період.

Висновки. У сучасних умовах системної нестабільності традиційне стратегічне планування поступається місцем динамічному стратегуванню — безперервному управлінському процесу адаптації до безпекових та інституційних змін. Ключовим фактором МЕР визначено безпековий імператив, який є базовою передумовою економічного відтворення територій. Менеджмент громад у період відновлення має фокусуватися на стратегічному управлінні релокованим капіталом, розглядаючи ВПО та переміщений бізнес як драйвери диверсифікації економіки. Впровадження інструментів Agile-стратегування та цифровізація моніторингу через сучасні платформи управління проєктами дозволять реалізувати модель «Smart-безпеки». Це забезпечить не лише фізичну відбудову, а й технологічну модернізацію та інвестиційну привабливість українських громад у європейському економічному просторі.

Література:

1. Шевченко О. В. Післявоєнна відбудова територіальних громад: виклики та можливості. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2023. № 2. С. 45–54.
2. Черкашина М. В. Інтеграція цілей сталого розвитку в стратегії відновлення громад. *Економічний часопис – XXI*. 2024, № 1–2. URL: <http://socrates.vsau.org/repository/>
3. Ткачук А. Ф., Колтун В. С., Гринчук Н. М. Стратегічне планування розвитку територіальних громад : практичний посібник. Київ: ІБЦ «Академія», 2019. 200 с.
4. Богущ Л. Г. Проблеми і перспективи повоєнного прискорення соціально-економічного розвитку України. *Економічний вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут"*. 2022. № 24. С.18—24. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.24.2022.274806>
5. Дуб А. Р. Економіка територіальних громад: тенденції в умовах війни та стратегування повоєнного відновлення. *Проблеми економіки*. 2023. № 4 (58). С. 105—111. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-4-105-111>
6. Сінкевич І. В., Сторонянська І. С. Інституційна спроможність територіальних громад: оцінка та напрями посилення. *Регіональні студії*. 2024, № 3. URL: <http://regionstud.nbu.gov.ua/>
7. Нижгородова Н. В. Ризикоорієнтований підхід до стратегування розвитку територій в умовах невизначеності. Теорія та практика державного управління. 2024, № 2. URL: <http://tpgu.khadi.kharkov.ua/>
8. Бакуменко В. В., Куйбіда В. С. Стратегічне планування розвитку громад в умовах воєнного стану: виклики та механізми адаптації. *Науковий вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2024, № 1. URL: <https://visnyk-nadu.com.ua/>

9. Сінкевич І. В., Сторонянська І. С. Інституційна спроможність територіальних громад: оцінка та напрями посилення. *Регіональні студії*. 2024, № 3. URL: <http://regionstud.nbuiv.gov.ua/>
10. Саєнко П. О. Теоретичні засади формування стратегії розвитку об'єднаної територіальної громади // *Економіка і суспільство*. 2016. №7. С. 594-598. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/7_ukr/100.pdf.
11. Євсюкова О.В. Відновлення та розвиток територіальних громад в Україні: проблематика та процесуальна оцінка. *Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування*. 2023. №4(82). С. 110-118 DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-3401.2023.4.19>.
12. Вдовиченко Л.Ю., Волосюк М.В. Теоретико-методологічні аспекти формування механізму стратегічного управління економічною безпекою підприємства. *Бізнес Інформ*. 2020. №10. С.469–477. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-10-469-477>.
13. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад: Наказ Міністерства розвитку громад та територій України, № 264 від 21.12.2022р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0265914-22#Text>.
14. Банар О. В., Петренко Н. О. Концепція стратегування в контексті стратегічного та адміністративного управління соціально-економічним розвитком держави. *Ефективна економіка*. №8, 2021. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.8.2 URL : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/8_2021/4.pdf.

References:

1. Shevchenko, O. V. (2023). Post-war reconstruction of territorial communities: Challenges and opportunities. *Public Administration and Local Self-Government*, 2, 45–54.
2. Cherkashyna, M. V. (2024). Integration of sustainable development goals into community recovery strategies. *Economic Annals-XXI*, 1–2. Retrieved from <http://socrates.vsau.org/repository/>
3. Tkachuk, A. F., Koltun, V. S., & Hrynychuk, N. M. (2019). Strategic planning of territorial community development: A practical guide. Kyiv: IBC "Akademiia".
4. Bohush, L. H. (2022). Problems and prospects of post-war acceleration of socio-economic development of Ukraine. *Economic Bulletin of the National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute"*, 24, 18–24. <https://doi.org/10.20535/2307-5651.24.2022.274806>.
5. Dub, A. R. (2023). Economy of territorial communities: Trends under wartime conditions and strategizing post-war recovery. *Problems of Economy*, 4(58), 105–111. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-4-105-111>.
6. Sinkevych, I. V., & Storoniaska, I. S. (2024). Institutional capacity of territorial communities: Assessment and directions for strengthening. *Regional Studies*, 3. Retrieved from <http://regionstud.nbuiv.gov.ua/>
7. Nyzhehorodova, N. V. (2024). Risk-oriented approach to territorial development strategizing under uncertainty. *Theory and Practice of Public Administration*, 2. Retrieved from <http://tpgu.khadi.kharkov.ua/>
8. Bakumenko, V. V., & Kuibida, V. S. (2024). Strategic planning of community development under martial law: Challenges and adaptation mechanisms. *Scientific Bulletin of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine*, 1. Retrieved from <https://visnyk-nadu.com.ua/>
9. Sinkevych, I. V., & Storoniaska, I. S. (2024). Institutional capacity of territorial communities: Assessment and directions for strengthening. *Regional Studies*, 3. Retrieved from <http://regionstud.nbuiv.gov.ua/>
10. Saienko, P. O. (2016). Theoretical foundations of forming a development strategy for a united territorial community. *Economy and Society*, 7, 594–598. Retrieved from https://economyandsociety.in.ua/journals/7_ukr/100.pdf.
11. Yevsiukova, O. V. (2023). Recovery and development of territorial communities in Ukraine: Problems and procedural assessment. *State and Regions. Series: Public Administration and Administration*, 4(82), 110–118. <https://doi.org/10.32782/1813-3401.2023.4.19>.
12. Vdovychenko, L. Yu., & Volosiuk, M. V. (2020). Theoretical and methodological aspects of forming a mechanism of strategic management of enterprise economic security. *Business Inform*, 10, 469–477. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-10-469-477>.
13. Ministry of Communities and Territories Development of Ukraine. (2022). On approval of methodological recommendations on the procedure for development, approval, implementation, monitoring and evaluation of strategies for the development of territorial communities (Order No. 264, December 21, 2022). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0265914-22#Text>.
14. Banar, O. V., & Petrenko, N. O. (2021). The concept of strategizing in the context of strategic and administrative management of socio-economic development of the state. *Efficient Economy*, 8. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.8.2>.

